

PROJECT A15: DE LESSONS LEARNED

Mogelijk gemaakt door

milieudefensie
anders kijken, anders kiezen

**NATUUR
& MILIEU**

VOORWOORD

Natuur & Milieu en Milieudefensie hadden ruim drie jaar geleden samen een droom. Een droom om de A15, die drukke verkeersader tussen Rotterdam en Arnhem/Nijmegen, te transformeren tot de meest duurzame snelweg van de wereld. Hoe? Door de hele keten van mobiliteit - van het opwekken van energie tot het gebruik ervan - te verduurzamen. Door mensen in elektrische (deel-) auto's te laten rijden op lokaal opgewekte stroom uit zon en wind. Daar hebben we de aanzet voor gegeven.

Met ondersteuning van de Nationale Postcode Loterij konden wij aan de slag met deze spannende plannen.

Samen met talloze partners en deelnemers in de regio rond de A15 en ook daarbuiten werkten we aan het realiseren van die droom; mensen deden mee met windprojecten, mensen gingen elektrisch rijden en autodelen, en mensen startten zonneprojecten op.

We hebben nuttige ervaringen opgedaan en ontzettend veel geleerd. De ambities waren torenhoog en dat is de urgentie van klimaatverandering ook.

Door samen te werken met bewoners aan verschillende windprojecten versterkten we het draagvlak voor wind-energie, waardoor deze projecten makkelijker gerealiseerd kunnen worden. Heel veel mensen hebben voor het eerst een elektrische auto geprobeerd en hebben ervaren hoe fantastisch het is om je op zo'n duurzame manier te

verplaatsen. Zonnepanelen hoeven niet alleen op je eigen dak, maar kunnen ook in een groot project in een zonnecentrale gerealiseerd worden als je maar goed samenwerkt.

Door onze ervaringen en geleerde lessen te delen willen we iedereen uitnodigen om verder te werken aan die prachtige droom van een duurzame snelweg en een duurzame keten van mobiliteit. Of dat nu langs de A15 is of bij een andere snelweg.

In deze uitgave delen wij de belangrijkste lessen die we geleerd hebben en geven we onze beste tips.

Veel leesplezier en inspiratie toegewenst,

Nelke Manders
Directeur (a.i.)
Milieudefensie

Tjerk Wagenaar
Directeur
Natuur & Milieu

ELEKTRISCH RIJDEN

WAAROM MOET ELEKTRISCH RIJDEN GROTER WORDEN IN NEDERLAND?

Elektrisch rijden zorgt voor een forse vermindering van de CO₂ uitstoot op de weg, helemaal als de auto's rijden op groen opgewekte stroom. En vermindering van de CO₂ uitstoot op de weg is hard nodig. Er zijn momenteel ongeveer 900 miljoen voertuigen op de wereld en vrijwel al die voertuigen rijden op fossiele brandstoffen. Deze brandstoffen worden duurder, raken op termijn uitgeput en vervuilen de lucht.

Elektrisch rijden is klaar voor de doorbraak. De batterijen worden steeds krachtiger en goedkoper, opladen kan

binnen een half uur, het aantal oplaadpunten neemt toe en de stroom die er uitkomt is vrijwel altijd groen. Bij de start van Project A15 was elektrisch rijden nog relatief nieuw en onbekend voor mensen. Daarin zagen wij onze rol: het versnellen van de markt voor elektrisch rijden.

WAT HEBBEN WE NODIG OM ELEKTRISCH RIJDEN GROOT TE LATEN WORDEN IN NEDERLAND?

Het is van belang om zoveel mogelijk mensen kennis te laten maken met elektrisch rijden. Die ervaring neemt vooroordelen weg en doet inzien dat elektrisch rijden helemaal niet zo onpraktisch is als men in eerste instantie denkt. Handelingsperspectief bieden is hier een belangrijke stap.

Als de interesse is gewekt, wordt het belangrijk deze mensen te ontzorgen. Ze vinden elektrisch rijden en het laden van de auto maar ingewikkeld, het is onbekend wat de restwaarde is als ze zo'n auto zouden kopen, en bovendien is de koop van een elektrische auto te duur om in één keer te betalen. En er zijn nog geen tweedehandsjes elektrisch op de markt. De consument kan niet in één keer die grote stap zetten.

Om deze problemen te verhelpen, hebben we een flink aantal verschillende acties en campagnes opgezet. Maar omdat het nog steeds te duur is om een elektrische auto te kopen, hebben we daarnaast ook stimuleringsmaatregelen vanuit de overheid nodig, en dan niet alleen voor de zakelijke rijder.

WAT HEBBEN WE GEDAAN OM DAARAAN TE WERKEN BIJ PROJECT A15?

Dit jaar bleek dat 80% van de Nederlanders nog nooit in een elektrische auto had gezeten. Dat gingen wij veranderen. We hebben vooral de berijder zelf centraal gezet: zij zijn het meest enthousiast en geloofwaardig, en daarmee heel geschikt om als ambassadeur op te treden. Zo stapten er

via de Instapdag, een soort open huizendag voor elektrische auto's, duizenden mensen in de auto van hun buurtgenoten om een ritje te maken en ervaringen en verhalen uit te wisselen.

We startten het Testrijdersproject waarbij iemand tegen een aantrekkelijk tarief elektrisch kon rijden en zelf de verhuur van de auto regelde om een deel van zijn leasekosten terug te verdienen. Met dit concept kwamen elektrisch rijden en autodelen samen: vanuit het hogere idee dat dan minder mensen een eigen auto aanschaffen, volledig elektrisch rijden en daarmee mooie milieuwinst boeken. Op deze manier konden veel mensen op een laagdrempelige manier elektrisch rijden uitproberen. Uiteindelijk hebben de Testrijders hun auto in twee jaar tijd met 8.000 mensen gedeeld.

Ook de Rotterdamse Taxi Centrale deed mee en verleide passagiers via een kortingsactie om in een elektrische taxi met Project A15-logo te stappen. En een auto zetten we in voor rij scholen, die een maand lang elke leerling minstens een les in een elektrische auto lieten rijden. Deze leerlingen zijn immers de toekomstige rijders. Zo'n 185 jongeren hebben op deze manier kennisgemaakt met elektrisch rijden.

Met Nu Elektrisch konden particulieren voor een vast bedrag per maand een elektrische auto leasen. We konden elektrische auto's honderden euro's goedkoper aanbieden dan de markt kon. Met dit project werd elektrisch rijden voor een grote groep Nederlanders toegankelijk en was dit niet meer voorbehouden aan de happy few; er zijn zo'n 130 volledig elektrische auto's bij gekomen.

Een wezenlijk deel van de Project A15 droom was dat de elektrische auto's zouden rijden op lokaal opgewekte stroom uit zon en wind. We zijn met Fastned gaan praten om snellaadstations langs de A15 te openen. In 2015 is het eerste snellaadstation in Albaswaard versneld geplaatst. De auto's laden zonnestroom van het station zelf of windstroom uit een Nederlands windpark.

We hebben voorlichting op scholen gegeven, organiseerden proefritten (via EVC, op congressen en bij bedrijven) en waren ook succesvol in het Monsterverbond voor de autobelasting. Het is gelukt om de bijtelling voor volledig elektrische auto's op 4% te handhaven tot en met 2020, en BPM en MRB blijft vrijgesteld.

WAT HEBBEN WE GELEERD TIJDENS PROJECT A15?

Consumenten en kleine zelfstandigen zijn het meest geschikt voor de volledig elektrische auto, maar de stimulansen gaan nu naar de zakelijke rijders en zijn voor de plug-in auto's. We weten nu ook dat de reguliere leasemarkt geen goede markt is voor volledig elektrische auto's, maar wel voor plug-ins en voor volledig subsidie gedreven auto's.

We hebben verder interessante nichemarkten ontdekt in rijsscholen en taxibedrijven. En tenslotte weten we nu hoe goed het werkt als elektrische rijders zélf hun elektrische auto promoten en dat autodelen het beste werkt als er een eigenaar aanwezig is die de huurder wegwijs maakt in het elektrisch rijden.

WAT WAS SUCCESVOL BIJ HET ONDERDEEL EV VAN PROJECT A15 EN WAAROM?

De Instapdag was een zeer geslaagd dag. Het werkte omdat het 'verkopen' van de elektrische auto werd weggehaald bij commerciële dealers en werd neergelegd bij enthousiaste medemensen. Zo ook met Testrijders. Dit project was succesvol omdat een vaste eigenaar uitlegt hoe zijn auto werkt; de auto-eigenaar werd ondernemer.

INSTAPDAG

Stefan van de Berg uit Lisse bezocht vorig jaar als geïnteresseerde de Instapdag en reed voor het eerst in een elektrische auto. Dit jaar stond hij zelf op 19 september klaar met zijn 100% elektrische Renault ZOE om mensen erover te vertellen.

"Sinds de Instapdag ben ik serieus aan het overwegen om zelf ook elektrisch te gaan rijden. Die dag ontcrachtte het beeld wat ik had van het golfkarretje. Nu rijd ik elke dag naar mijn werk met een goed gevoel."

Nu Elektrisch was een succes omdat er geen leasemaatschappij bestond – nog steeds niet overigens – die 100% elektrische auto's via privé lease aanbiedt: we duwen de markt vooruit. Daarbij hebben we wel veel concurrentie van de privé lease markt met benzineauto's. In totaal rijdt 20% van de Nederlanders die privé een volledig elektrische auto rijden, via onze actie.

Daarom vinden we het zo mooi dat door ons project 40.000 mensen kennis hebben gemaakt met elektrische auto's. Ze hebben er een keer in gereden via een rijsschool, een taxi, een Testrijder of via de Instapdag. En sommigen rijden er nu structureel in via onze privé lease-actie. We gaan dan ook volop door met het promoten van elektrisch rijden. Succesvolle projecten als Testrijders en NuElektrisch zullen ook in de komende jaren worden voortgezet.

WAT IS NIET GELUKT?

Het is niet gelukt om tot de gewenste samenwerking met Athlon te komen en met hen een doorbraak van elektrisch rijden te creëren. De bedoeling was om het concept van

3.500 elektrische deelauto's uit te rollen met hoofdpartner Athlon Car Lease.

Uiteindelijk hebben we met Athlon alleen een inruilactie op touw gezet, waarbij leaserijders van Athlon tegen een aantrekkelijk tarief hun benzineauto konden inruilen voor een volledig elektrische. Zo'n 600 leaserijders waagden de stap om een elektrische doorbraak te helpen forceren.

WAAROM IS HET NIET GELUKT?

De samenwerking met Athlon mislukte door een strategie-wijziging in het bedrijf, waardoor ze zich terugtrokken uit project.

Wij hadden gehoopt dat we de markt voor elektrische auto's net zo konden versnellen als de markt voor zonnepanelen. Maar het is moeilijker dan we hadden gedacht. Toch zien we een sterke toename van het aantal elektrische auto's in Nederland. Aan het begin van Project A15 was de verwachting dat er 25.000 auto's met een stekker zouden rijden in 2015. Op dit moment zijn dat er 70.000. De actieradius van de 100% elektrische auto is een uitdaging, maar de verwachting is dat er in 2016 een aantal modellen op de markt komen met een actieradius van meer dan 300 kilometer.

We hebben de afgelopen jaren de nadruk gelegd op de particuliere rijder, want fiscale stimuleringsmaatregelen zijn vooral gericht op de zakelijke berijder en niet op de consument. En dat terwijl er maar een klein deel van de auto's in Nederland voor zakelijk gebruik zijn en de elektrische auto juist voor de consument het meest geschikt is.

Verder bleek laden op lokaal opgewekte energie technisch niet mogelijk. En de problematiek van de laadinfrastructuur is nog niet opgelost. De meerderheid krijgt geen laadpaal als je openbaar moet laden.

Tenslotte zijn de gevestigde belangen groot. Zo heeft een elektrische auto nauwelijks onderhoud nodig, waardoor autodealers er niks aan verdienen. Behalve Tesla zijn andere automerken vooral gefocust op het verkopen van plug-in hybrides vanwege de fiscale voordelen.

WAT HEBBEN WE NODIG OM HET WEL TE LATEN SLAGEN?

Het is noodzakelijk dat de auto's een grotere actieradius krijgen en goedkoper worden. Het is ook van groot belang dat de overheid juist de consument gaat stimuleren. En er moeten meer openbare (snel)laadpunten komen, veel kennismakingsacties en een aanbod aan tweedehands elektrische auto's.

NOEM EEN PAAR PRAKTISCHE TIPS WAAR MENSEN/BEDRIJVEN/ORGANISATIES MEE AAN DE SLAG KUNNEN.

- Vaker het oprechte enthousiasme en verhalen van de huidige berijders inzetten.
- Mensen die elektrisch willen rijden ontzorgen.
- Veel voorlichting geven, verhalen delen en mensen elektrisch rijden door middel van proefritten laten ervaren.
- Zelf het goede voorbeeld geven.
- Meer laadpunten plaatsen.

TESTRIJDERS

Rotterdammer Jeroen Prinsen is één van de eerste testrijders van Project A15. Hij verhuurt zijn elektrische auto vooral aan de huurders van zijn bedrijfsverzamel pand Meetz! dat vlakbij een metrostation ligt. Prinsen heeft zijn auto in het eerste jaar 91 keer verhuurd via SnappCar en heeft daarmee een aardig zakcentje verdient. "De goede locatie om de auto af te halen plus mijn grote netwerk waren de belangrijkste succesfactoren."

WINDENERGIE

WAAROM MOET WINDENERGIE GROTER WORDEN IN NEDERLAND?

In Nederland komt van alle energie die wordt opgewekt maar liefst 94% uit niet-duurzame bronnen. Op de klimaatranglijst van Europa staat Nederland bijna onderaan en het doel van 14% duurzame energie in 2020 en 16% in 2023 lijken we niet te halen. Nederland moet dus nodig aan de slag voor meer schone energie.

Van alle hernieuwbare energiebronnen is windenergie op dit moment de meest efficiënte vorm. Eén windmolen levert genoeg stroom voor ongeveer 1.700 huishoudens.

Windmolens zijn daarom onmisbaar voor de overgang naar een fossielvrije energievoorziening!

WAT HEBBEN WE NODIG OM WINDENERGIE GROOT TE LATEN WORDEN IN NEDERLAND?

Veel windprojecten stranden of lopen vertraging op doordat er lokaal veel weerstand ontstaat. Om dat te ondervangen is het daarom heel belangrijk om lokaal draagvlak voor windenergie te creëren. We moeten burgers betrekken en hen een volwaardige rol geven in de besluitvorming. Op tijd, transparant en positief communiceren is daarbij essentieel.

WAT HEBBEN WE GEDAAN OM DAARAANTE WERKEN BIJ PROJECT A15?

Langs de A15 hebben we zes verschillende burgerinitiatieven voor windenergie opgezet of ondersteund. Met lokale burgerinitiatieven hebben we gestimuleerd dat mensen hun eigen windenergie kunnen opwekken. Door mee te beslissen en mee te delen in de opbrengst ontstond er een groter draagvlak voor windenergie.

WAT HEBBEN WE GELEERD TIJDENS PROJECT A15?

We merkten dat windprojecten waarin burgers participeren, positiever worden ontvangen en daardoor makkelijker van de grond komen. Burgers kunnen op deze manier een significante rol spelen in de energietransitie. Het is wel belangrijk dat er op lokaal niveau één of meer trekkers zijn voor een burgerwindinitiatief.

WAT WAS SUCCESVOL BIJ HET ONDERDEEL WIND VAN PROJECT A15 EN WAAROM?

Door te kiezen voor een aanpak waarin bewoners centraal staan, overtuigden we bewoners en de lokale politiek ervan dat een windproject een positieve bijdrage kan leveren aan de gemeenschap en omgeving. Zowel bewoners als politiek staan open voor windprojecten die een deel van de opbrengst inzetten voor lokale leefbaarheids- en duurzaamheidsdoelen.

We startten het project door eerst met de bewoners in gesprek te gaan. We spraken over de mogelijkheid dat ze zouden meepraten over windplannen in de buurt en dat ze konden meedelen in de winst. Er ontstond geen

weerstand. Inmiddels wordt op constructieve wijze gewerkt aan windprojecten voor en door burgers. Op de locaties waar wij actief waren zorgt de gemeente ervoor dat burgerparticipatie een belangrijk onderdeel is van de windplannen.

WAT IS NIET GELUKT?

In de looptijd van Project A15 zijn nog geen windmolens gebouwd. Op één locatie zijn de plannen wel zo ver dat het bestemmingsplan is goedgekeurd. Begin 2016 worden er vier windmolens gebouwd bij Nijmegen en rond

WINDCOÖPERATIE GELDERMALSEN-NEERIJNEN

Windcoöperatie Geldermalsen-Neerijnen zet alles op alles om de inwoners van Geldermalsen en Neerijnen zo goed mogelijk te betrekken bij de plannen van het windproject Betuwewind

langs de A15 in de gemeentes Geldermalsen en Neerijnen. In het project werken overheden, burgers en projectontwikkelaars met elkaar samen. De windcoöperatie wil samen met haar leden een kwart van het windproject van ca. 12 windmolens gaan ontwikkelen. Iedereen uit de omliggende gemeenten kan op deze manier straks meeprofiteren van de opgewekte duurzame stroom, en van het rendement op de investering die gezamenlijk is opgebracht.

knooppunt Deil gaat het ook de goede kant op. Daar is het principeverzoek van de ontwikkelaars om medewerking aan het windproject goedgekeurd door de gemeente.

Bij de andere vier locaties waar we actief waren met Project A15 duurt het nog even, maar worden straks ook windparken gebouwd waarbij burgerparticipatie een belangrijke rol speelt. We hebben niet op alle locaties grote groepen mensen kunnen binden aan een lokaal burgerwindinitiatief.

WAAROM IS HET NIET GELUKT?

Windprojecten zijn ingewikkelde projecten en nemen veel tijd in beslag. De looptijd van Project A15 was te kort voor het realiseren van de daadwerkelijke bouw van windmolens. Als plannen nog niet heel concreet zijn, dan willen de meeste mensen zich er nog niet voor inspannen of zich er aan verbinden.

Ook hebben we gezien dat op veel locaties die geschikt zijn voor windenergie al projectontwikkelaars actief zijn. Voor een burgerinitiatief met vrijwilligers is het geen eenvoudige opgave om zich te handhaven binnen projecten waar ook professionele projectontwikkelaars betrokken zijn.

WAT HEBBEN WE NODIG OM HET WEL TE LATEN SLAGEN?

Overheden moeten burgerparticipatie centraal stellen bij windplannen. Het is heel belangrijk dat bewoners en vooral de direct omwonenden vanaf het begin worden betrokken wanneer er plannen zijn voor een windproject. Natuurlijk zal niet iedereen staan juichen, maar als er een gesprek plaatsvindt vóórdat alles al vast ligt, zal de discussie veel genuanceerder worden gevoerd.

NOEM EEN PAAR PRAKTISCHE TIPS WAAR MENSEN/BEDRIJVEN/ORGANISATIES MEE AAN DE SLAG KUNNEN.

- Betrek bestaande lokale duurzame energie-initiatieven bij de plannen voor windenergie en geef ze een belangrijke rol. Windprojecten waarbij burgers mede-eigenaar kunnen worden verlopen het meest positief.
- Wees niet bang om slapende honden wakker te maken en wacht niet te lang met de burgers in het proces betrekken. Ga zo vroeg mogelijk naar buiten met plannen voor windenergie en bespreek ook de negatieve

WINDPOWER NIJMEGEN

Foto: Willie Kerkhof

Windcoöperatie Windpower Nijmegen gaat als een speer. In ruim drie jaar tijd zijn alle benodigde procedures voor hun windpark Nijmegen-Betuwe succesvol doorlopen. Dat is een recordtijd, want de meeste windprojecten duren meer dan vijf jaar. Met ruim 1500 leden is het benodigde eigen vermogen voor de financiering van het windpark van vier windmolens langs de A15 ruimschoots binnengehaald. Begin 2016 wordt met de bouw gestart. Windpower Nijmegen bewijst dat windprojecten die bottom up tot stand komen positief onthaald worden en zeer succesvol kunnen zijn.

aspecten van windprojecten. Dit bevordert het uitdenken van oplossingen en verbeteringen, omdat je dan in een vroeg stadium al hoort waar mensen problemen mee hebben. (Geef daarbij ruimte aan emoties en laat mensen hun zorgen uiten.)

- Wees niet te terughoudend, maar vooral positief over windenergie. Bedenk samen met bewoners welke voordelen een windproject kan opleveren voor de mensen en de omgeving. Denk bijvoorbeeld aan een bijdrage aan lokale duurzaamheids- en leefbaarheidsprojecten, de mogelijkheid om in het windpark te investeren of mede-eigenaar te worden. Communiceer ook over die voordelen.

Meer tips over draagvlak voor windenergie staan in het rapport "Voor de Wind" van Project A15, op te vragen via de servicelijn van Milieudefensie servicelijn@milieudefensie.nl

ZONNE-ENERGIE

WAAROM MOET ZONNE-ENERGIE GROTER WORDEN IN NEDERLAND?

We kampen met een flink klimaatprobleem en hebben daarom behoefte aan een duurzaam energiesysteem. Een die minder vervuult en ons minder afhankelijk maakt van anderen.

WAT HEBBEN WE NODIG OM ZONNE-ENERGIE GROOT TE LATEN WORDEN IN NEDERLAND?

Het is onze wens dat alle daken vol komen te liggen met zonnepanelen, gebruik makend van de platte en de schuine daken van zowel woningen als van kantoren en bedrijven. Om dat te bewerkstelligen is het belangrijk dat zonne-energie nog iets goedkoper wordt, door innovaties en door een beter stimuleringsbeleid vanuit de rijksoverheid. We kunnen in Nederland veel zonne-energie opwekken op daken en verwachten dat we in 2035 al 55 gigawatt (of 170 PJ) op gebouwen geïnstalleerd kunnen hebben.

WAT HEBBEN WE GEDAAN OM DAARAANTE WERKEN BIJ PROJECT A15?

We stelden onze kennis, ervaring en relaties beschikbaar en hebben daarmee op diverse plekken lokale zonne-initiatieven van burgers, coöperaties, gemeente en bedrijven geadviseerd. We onderzochten samen met onze partners de haalbaarheid van mogelijke grote locaties: belangrijke voorbeelden zijn het geluidscherm langs de Betuwelijn en het Suurhoffbrug-terrein in Rotterdam.

Met Zon Zoekt Dak hebben we woningeigenaren een goed aanbod gedaan om op hun dak zonne-energie op te wekken. In Barendrecht brachten we partijen bij elkaar en gaan we in 2016 een coöperatief zonnepark bij Vaanplein openen. Met FastNed versnelden we het plaatsen van snellaadpunten. In Alblasserwaard werd in juli 2015 het eerste van de totaal negen snellaadstation langs de A15 geopend. De stroom wordt opgewekt door de

zonnepanelen op het dak en aangevuld met Nederlandse windenergie.

Tenslotte hebben we speciaal voor gemeenten een gids gepubliceerd waarin we de mogelijkheden uiteenzetten om zonnepanelen op gemeentelijke daken te realiseren. Vervolgens vergeleken we gemeentes op de hoeveelheid opgewekte zonne-energie en publiceerden we de kop- en achterlopers. Dat heeft er onder meer toe geleid dat de ambities van de gemeente Rotterdam fors vergroot zijn. Langs de A15 bevinden zich veel zonnepanelen, maar je ziet ze niet of nauwelijks. In de gemeenten langs deze snelweg was begin 2015 tenminste 37 megawatt aan zonvermogen gerealiseerd.

WAT HEBBEN WE GELEERD TIJDENS PROJECT A15?

We merkten dat kosten doorslaggevend zijn. Er zijn maar weinig stroomgebruikers die om ideële of duurzaamheidsredenen meer willen betalen voor de stroom dan ze nu doen. De meeste gebruikers willen het liefst goedkope stroom.

Verder zijn zonneparken op de grond ingewikkeld en extra duur vanwege kosten voor vergunningen, pacht, netaansluitingen, beveiliging en onderhoud. Daarnaast was de regeling voor korting op de energiebelasting voor coöperaties die zonne-energie opwekken onvoldoende. Gelukkig is deze inmiddels verbeterd.

WAT WAS SUCCESVOL BIJ HET ONDERDEEL ZON VAN PROJECT A15 EN WAAROM?

Succesvol bleek het stimuleren van gemeenten, omdat zij veelal eigen ambities hebben op energiegebied en die kunnen waarmaken dankzij zonne-energie. De samenwerking in Barendrecht was ook vruchtbaar, omdat we een gedeelde visie bleken te hebben en de locatie heel geschikt was.

WAT IS NIET GELUKT?

Het opwekken van zonne-energie op een geluidsscherm is helaas niet gelukt. Dit zou de droom van Project A15 prachtig visueel hebben gemaakt.

WAAROM IS HET NIET GELUKT?

- Vaak lukken zonne-initiatieven niet, omdat de kosten te hoog zijn en de stroom daardoor te duur wordt. Vooral

voor potentiële gebruikers en afnemers die gewend zijn aan lage stroomprijzen.

- Een andere reden wordt gevormd door de juridische belemmeringen. Vergunningen voor bijvoorbeeld tien jaar hebben weinig zin zolang de terugverdientijd langer is dan tien jaar.

WAT HEBBEN WE NODIG OM HET WEL TE LATEN SLAGEN?

Meer innovaties, een beter stimuleringsbeleid en meer verplichtingen.

Noem een paar praktische tips waar mensen/bedrijven/organisaties mee aan de slag kunnen.

- Ga zonne-energie opwekken op daken, dat is verreweg het goedkoopst.
- Probeer niet je eigen wiel uit te vinden, maar benut kennis en ervaring van anderen.
- Verdiep je zo snel mogelijk in de business case en reken wat de zonne-energie moet gaan opbrengen om de case rond te krijgen. Verken of er partijen zijn die dat willen betalen voor jouw zonne-energie.

BOUWBORD

Op 25 november 2015 onthulden Gemeente Barendrecht, Solar Green Point, Eneco en Natuur & Milieu gezamenlijk dit bouwboard. Binnenkort verrijst langs de A15, bij afrit Vaanpark Barendrecht, een zonnepark met 1500 zonnepanelen. Genoeg om 150 huishoudens in Barendrecht te voorzien van stroom en jaarlijks te zorgen voor 223 ton minder CO₂-uitstoot.

Mogelijk gemaakt door

